

مقایسه دو شیوه بحث گروهی و سخنرانی بر یادگیری و رضایت دانشجویان از درس آیین زندگی

داود حکمت پو^{۱*}، محمود سراجی^۲، طاهره قادری^۲، منصوره قهرمانی^۳، مینو نادری^۲

چکیده

زمینه و هدف: انتخاب یک روش مناسب آموزش برای یادگیری، حایز اهمیت است. این مطالعه با هدف مقایسه دو شیوه بحث گروهی و سخنرانی بر یادگیری و رضایت دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اراک از درس آیین زندگی انجام شد.

روش بررسی: این مطالعه نیمه تجربی است که براساس انتخاب تصادفی در ۳ کلاس، محتوای آموزشی به شیوه بحث گروهی و در ۳ کلاس، به شیوه سخنرانی ارائه شد. ابزار گردآوری داده ها شامل فرم دیدگاه سنجی دانشجویان نسبت به محتوای درس، شیوه تدریس و برقراری ارتباط و نمره آزمون در پایان ترم بود. داده ها با استفاده از آزمون های کای دو و تی مستقل تجزیه و تحلیل شدند. سطح معنی داری α برابر ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

یافته ها: میانگین و انحراف معیار سن نمونه های مورد پژوهش $20 \pm 2/7$ سال بود. میانگین و انحراف معیار نمره دانشجویان در گروه سخنرانی $17/2 \pm 2$ و در بحث گروهی برابر $18 \pm 1/5$ ، از نظر آماری اختلاف معنی داری داشت ($p \leq 0/001$). میانگین نمرات دیدگاه کلی دانشجویان در دو گروه نسبت به محتوای درس آیین زندگی، اختلاف معنی داری نشان نداد ($p = 0/4$)، اما نسبت به شیوه تدریس معنی دار بود ($p \leq 0/001$). بین میانگین نمره دیدگاه کلی دانشجویان در دو گروه نسبت به برقراری ارتباط در کلاس درس آیین زندگی نیز اختلاف معنی داری وجود داشت ($p \leq 0/001$).

نتیجه گیری: بحث گروهی می تواند سبب یادگیری بیشتر و افزایش رضایتمندی دانشجویان از درس آیین زندگی شود. بنابراین، استفاده از بحث گروهی در تدریس این واحد درسی به دانشجویان گروه های علوم پزشکی پیشنهاد می شود.

کلید واژه ها: تدریس - روش ها؛ سخنرانی ها؛ بحث گروهی؛ رضایت شخصی؛ یادگیری.

^۱استادیار پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی اراک، اراک، ایران.

^۲کارشناس ارشد الهیات و معارف اسلامی، دانشگاه علوم پزشکی اراک، اراک، ایران.

^۳دانشجوی کارشناسی پرستاری، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی اراک، اراک، ایران.

* نویسنده مسئول مکاتبات:

داود حکمت پو، دانشگاه علوم پزشکی اراک، اراک، ایران؛

آدرس پست الکترونیکی:

dr_hekmat@arakmu.ac.ir

تاریخ دریافت: ۹۱/۸/۱۷

تاریخ پذیرش: ۹۱/۱۰/۱۰

لطفاً به این مقاله به صورت زیر استناد نمایید:

Hekmatpou D, Seraji M, Ghaderi T, Ghahremani M, Naderi M.
Comparison of Group Discussion and Lecture Method in Students'
Learning and Satisfaction of Life Instructions Unit.
Qom Univ Med Sci J 2013;7(Suppl 1):10-16. [Full Text in Persian]

مقدمه

در دو دهه گذشته، تلاش‌های چشمگیری در زمینه بهبود روش‌های یاددهی - یادگیری و ارزشیابی دانشجویان علوم پزشکی صورت گرفته است. با توجه به اینکه روش سخنرانی در آموزش پزشکی سابقه زیادی دارد، ولی به علت کارایی کمتر در تأمین اهداف آموزشی در حیطه‌های ذکر شده مورد نقد بسیاری قرار گرفته است. در یک سخنرانی سنتی، دانشجویان دریافت‌کننده غیرفعال اطلاعات بوده و در فرآیند یادگیری مشارکت فعال ندارند (۱). راههای مختلفی برای کمک به یادگیری دانشجویان و تقویت درک مطلب توسط اساتید مختلف به کار می‌رود. از روش‌های مورد استفاده در دنیا، شرکت فعال دانشجویان در تدریس است که می‌توان با استفاده از پرسشهای مؤثر، هنر آموزش را به کار برد. مطالعات نشان داده است مشارکت فعال دانشجو در امر یادگیری در دروس علوم پایه، یکی از بهترین روش‌های یادگیری است که با تشویق دانشجو به حضور در کلاس، او را از حالت منفعل و شنونده خارج می‌کند (۲). تدریس به شیوه بحث گروهی یکی از روش‌های آموزشی دانشجو محور و فعال است که با استفاده از شیوه مباحثه، فراگیران در فعالیتهای آموزشی فعالانه شرکت کرده و به آنان فرصت داده می‌شود تا نظرات و تجربیات خود را با دیگران در میان بگذارند. تدریس به شیوه بحث گروهی، قدرت انتقاد را در فراگیران رشد می‌دهد (۳). ملکوتی در این رابطه می‌نویسد: یکی از روش‌های فعال و نوین تدریس، روش بحث گروهی است. این روش از مفیدترین و معتبرترین روش‌های آموزش دروس علوم اجتماعی، جامعه‌شناسی و... می‌باشد. محور کار در این روش مباحثه و مناظره است. بحث گروهی تبادل افکار را امکان‌پذیر می‌کند، و منجر به پیدایش افکار جدید و کاوش مفاهیم نو می‌شود (۴). در روش بحث گروهی قدرت بیان فراگیر تقویت شده و در نهایت، تحمل و سعه صدر او در شنیدن نظرات متفاوت بیشتر می‌شود و از طریق همکاری با دیگران، مهارت‌های تعامل و تبادل نظر با دیگران را کسب می‌کند. از طرفی نیز این روش موجب افزایش اعتماد به نفس، کاهش خجالت و کم‌رویی در فراگیران می‌شود. مواردی مثل درست شنیدن، دقت کردن، رعایت حقوق دیگران، احترام به نظرات دیگران، پذیرش نظرات

مخالف، رعایت آداب محاوره و گفتگو، سکوت به هنگام لزوم، با این روش تقویت خواهد شد. این در حالی است که در کلاس‌هایی که به روش سخنرانی اداره می‌شود دانشجویان عمدتاً ساکت، غیرفعال و فقط شنونده درس استاد خود هستند (۵، ۳، ۶). بحث گروهی این امکان را به دانشجویان می‌دهد تا در مورد مفاهیم گفتگو، و درباره موضوع مورد بحث نظرات خود را بیان کنند، و تماسی نزدیکتر از آنچه در روش‌های رسمی امکان‌پذیر است با اعضای هیأت علمی داشته باشند (۷). آموزش از طریق گروه‌های یادگیری، مبتنی بر همیاری و متکی بر مفروضه‌هایی است که انگیزش ناشی از هم‌کوشی و غلبه همیاری بر رقابت و فردگرایی، فراگیری اعضای گروه از همدیگر، نیل به سطوح بالاتر فرآیندهای ذهنی، افزایش احساسات مثبت نسبت به دیگر فراگیران، تقویت عزت نفس و افزایش مهارت‌های کلی اجتماعی از آن جمله می‌باشند (۸). آموزش و یادگیری به شیوه بحث گروهی، صرف‌نظر از ابعاد آموزشی و داشتن فرصت کافی برای تجزیه و تحلیل نکات ریز در بحث‌ها، به لحاظ ارتقای فرهنگ اجتماعی و ارتباطات افراد نیز تأثیرات غیرقابل انکاری دارد. این شیوه در بهبود مهارت‌های ارتباطی، ایجاد اعتماد به نفس با بحث درباره موضوع، بهبود توانایی در رساندن و شفاف‌سازی منظور، تقویت توانایی گوش کردن، مشاهده واکنش دیگران نسبت به آنچه که گفته می‌شود، مخالفت بدون ایجاد مقاومت و جبهه‌گیری، بیان آزاد نظرات و طرح سؤالات متقابل که بعضاً آغازگر و نقطه شروع یک پژوهش خواهند بود، ارزشمند است. به‌طور کلی گفتگو و مباحثه، فکر کردن، درک کردن، یاد گرفتن و به خاطر آوردن کمک می‌کند تا همه افراد علاقه‌مند از این شیوه بهره‌گیری کنند (۹). در شیوه سخنرانی از بیان شفاهی برای توضیح و تفهیم مطالب استفاده می‌شود. در این روش نوعی انتقال یادگیری و رابطه ذهنی بین معلم و شاگرد ایجاد می‌شود. در واقع، ارائه مفاهیم اصول و حقایق به‌طور شفاهی از طرف معلم و یادگیری آنها از طریق یادداشت‌برداری از طرف شاگرد، اساس کار این روش را تشکیل می‌دهد. از خصوصیات این روش؛ فعال و متکلم وحده بودن استاد، پذیرنده و غیرفعال بودن شاگرد است. در این نظام آموزشی، همکاری و روابط میان گروهی کاملاً ضعیف است و به تفاوت‌های فردی توجه نمی‌شود (۱۰).

مراحل اجرای مداخله در کلاس بحث گروهی عبارت بود از:

۱- **ایجاد آمادگی:** سخنرانی کوتاه اولیه و یکسان کردن سطح اطلاعات شاگردان در باره موضوع؛

۲- **طراحی:** در این مرحله مقدمه، هدف و ضوابط بحث گروهی توسط مدرس شرح داده می شد که ایشان نقش خود را تا یک شنونده کاهش می داد. برقرار کردن ارتباط بین دانشجویان نیز به عهده مدرس بود.

۳- **اجرا:** بحث گروهی در سه گام اجرا می شد: گام اول بیان هدف های تدریس به منظور بحث و استفاده از پیش سازمان دهنده برای جلب توجه مشارکت کنندگان، گام دوم هدایت بحث توسط مدرس و گام سوم خلاصه کردن بحث توسط مدرس براساس توافق جمعی بود.

در طی جلسه بحث گروهی، دانشجویان با بیان تجارب شخصی خود سبب تقویت موضوع، تعمیق یادگیری در خود و دیگران می شدند. از طرفی، موضوع مورد بحث ملموس تر و عینی تر شده و مفاهیم کاربردی آن بهتر در ذهن دانشجویان جای می گرفت. در کلاس هایی که به روش سخنرانی اداره می شد طبق معمول ابتدا بیان اهداف و سپس تمامی موضوعات طبق سرفصل کتاب به روش سخنرانی ارائه و به سؤالات دانشجویان نیز پاسخ داده می شد. در پایان ترم دیدگاه دانشجویان با پرسشنامه محقق ساخته و نمرات پایان ترم، مورد مقایسه آماری قرار گرفت. داده ها با استفاده از آزمون های کای دو و تی مستقل تجزیه و تحلیل شدند. سطح معنی داری α کمتر از ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

یافته ها

میانگین و انحراف معیار سن نمونه های مورد پژوهش (۱۶۰ دانشجو)، $20 \pm 2/7$ سال بود. میانگین معدل ترم قبل در گروه بحث گروهی $16/3 \pm 1/52$ و در گروه سخنرانی $16/47 \pm 1/2$ برآورد شد. سایر اطلاعات دموگرافیک در جدول شماره ۱ ارائه شده است.

با توجه به اهمیت بحث گروهی در یادگیری مفاهیم علمی، به خصوص دروس عمومی مانند درس آیین زندگی، یادگیری آن می تواند در بسیاری از موقعیت های زندگی دانشجویان در آینده مفید باشد، ولی تاکنون مطالعه ای پیرامون اثربخشی بحث گروهی و مقایسه آن با سخنرانی در تدریس واحد آیین زندگی انجام نشده است. به همین منظور پژوهشگران تصمیم به اجرای تدریس این واحد درسی مهم با دو روش سخنرانی و بحث گروهی گرفتند تا نتایج اثربخشی آن را از طریق نمرات دانشجویان و بررسی دیدگاه آنها مورد تجزیه و تحلیل قرار دهند.

روش بررسی

این پژوهش به روش نیمه تجربی بر روی ۱۶۰ دانشجو و براساس انتخاب تصادفی کلاس ها به شیوه قرعه کشی، در ۳ کلاس (۱۰۳ دانشجو) ارائه درس به شیوه بحث گروهی و در ۳ کلاس (۵۷ دانشجو)، درس به شیوه سخنرانی ارائه شد. تفاوت در تعداد دانشجویان کلاس های مورد نظر به دلیل تعداد دانشجویان در رشته های مختلف در حین اجرای مطالعه بود.

این تحقیق در شورای پژوهشی و کمیته اخلاق پزشکی دانشگاه مورد تأیید قرار گرفت. ابزار گردآوری داده ها شامل فرم دیدگاه سنجی دانشجویان نسبت به محتوای درس (۱۶ سؤال با حداکثر ۸۰ و حداقل ۱۶ نمره)، شیوه تدریس (۱۳ سؤال با حداکثر ۶۵ و حداقل ۱۳ نمره) و برقراری ارتباط درون کلاس (۲ سؤال با حداکثر ۱۰ نمره) و نمره آزمون در پایان ترم بود. فرم دیدگاه سنجی مذکور پژوهشگر ساخته (دارای ۳۱ آیت مرتبط با حداکثر ۱۵۵ و حداقل ۳۱ نمره) و مبتنی بر مقیاس لیکرت (کاملاً موافق تا کاملاً مخالف) بود که روایی آن با همکاری ۵ نفر از همکاران دانشکده پرستاری و همسانی درونی آن با ۱۵ دانشجو طی یک مطالعه پایلوت، ($\alpha = 0/90$) تعیین شد. معیار ورود شرکت در این مطالعه، اعلام آمادگی برای همکاری در کلاس و امضای فرم رضایت آگاهانه بود.

جدول شماره ۱: اطلاعات دموگرافیک دانشجویان در ۶ کلاس (۱۰۳ دانشجوی) درس آیین زندگی (روش بحث گروهی و روش سخنرانی)

متغیر	روش بحث گروهی (۱۰۳ دانشجوی)	روش سخنرانی (۵۷ دانشجوی)
رشته	۵۹	۳۰
نسبت جنس	۴۴	۲۷
تاهل	۴۰	۲۰
سکونت	۶۳	۳۷
درصد	درصد	درصد
۵۲/۶	۵۷/۳	۳۰
۴۷/۴	۴۲/۷	۲۷
۳۵/۱	۳۸/۸	۲۰
۶۴/۹	۶۲/۲	۳۷
۱۰/۵	۱۰/۷	۶
۸۹/۵	۸۹/۳	۵۱
۸۷/۷	۸۹/۳	۵۰
۱۲/۳	۱۰/۷	۷

نتایج آزمون آماری کای دو؛ بین متغیرهای رشته، جنس، تاهل و سکونت در دو گروه دانشجویان کلاس‌های بحث گروهی و سخنرانی، اختلاف معنی داری نشان نداد. به عبارت دیگر، توزیع این متغیرها در دو گروه تقریباً یکسان بود. همچنین نتیجه آزمون آماری تی مستقل، اختلاف معنی دار آماری بین دو گروه را به لحاظ میانگین معدل ترم قبل و میانگین سنی نشان نداد.

جدول شماره ۲: نمره پایان ترم و دیدگاه دانشجویان نسبت به شیوه تدریس درس آیین زندگی

فاکتور	گروه	روش سخنرانی	روش بحث گروهی	آزمون تی مستقل و سطح معنی داری
نمره پایان ترم	۱۷/۲۴	۲	۱۸	$F=۵/۹۵$ $p=۰/۰۱۶$
دیدگاه دانشجویان نسبت به محتوای درس آیین زندگی	۶۰	۱۰	۵۸/۵	$F=۴/۳۹$ $p=۰/۷$
دیدگاه دانشجویان نسبت به شیوه تدریس درس آیین زندگی	۲۰/۶	۵/۲	۶۰	$F=۰/۲۵۴$, $p=۰/۰۰۰۱$
دیدگاه دانشجویان نسبت به برقراری ارتباط در درس آیین زندگی	۲/۲۸	۱	۸/۳	$F=۰/۰۰۰۱$, $p=۲۱/۵۳$

همچنین بین میانگین نمره دیدگاه کلی دانشجویان در گروه سخنرانی و در بحث گروهی نسبت به برقراری ارتباط در کلاس درس آیین زندگی، اختلاف معنی داری وجود داشت ($p \leq ۰/۰۰۰۱$)؛ به عبارت دیگر، بیش از ۵۰٪ دانشجویان در کلاس‌های بحث گروهی نسبت به برقرار بودن ارتباط در کلاس درس آیین زندگی، کاملاً موافق بودند.

بحث

نتایج این پژوهش نشان داد بحث گروهی نسبت به سخنرانی تأثیر بیشتری بر میزان یادگیری و رضایت دانشجویان دارد. نتیجه به دست آمده از مطالعه حاضر با نتایج سایر تحقیقات انجام شده در این زمینه تا حدود زیادی مشابه است.

آزمون آماری تی مستقل نشان داد میانگین و انحراف معیار نمره دانشجویان در دو گروه سخنرانی و بحث گروهی با هم اختلاف معنی داری دارد ($p \leq ۰/۰۱۶$). همچنین نتیجه آزمون آماری تی مستقل اختلاف معنی داری بین میانگین دیدگاه دانشجویان نسبت به محتوای درس آیین زندگی در دو گروه نشان نداد ($p=۰/۷$). به عبارت دیگر، دانشجویان هر دو گروه با محتوای درس آیین زندگی موافق بودند. از طرفی، نتایج نشان داد اختلاف معنی داری بین میانگین و انحراف معیار نمره دیدگاه کلی دانشجویان در گروه سخنرانی و در گروه بحث گروهی نسبت به شیوه تدریس درس آیین زندگی، وجود دارد ($p \leq ۰/۰۰۰۱$). به عبارت دیگر، بیش از ۵۰٪ دانشجویان در کلاس‌های بحث گروهی با شیوه تدریس بحث گروهی درس آیین زندگی کاملاً موافق بودند.

باغچقی و همکاران (سال ۱۳۸۹) در تحقیقی با عنوان مقایسه تأثیر تدریس به روش سخنرانی و بحث گروهی بر مهارت‌های ارتباط با بیمار در ۵۷ نفر از دانشجویان پرستاری و مقایسه آن بین دو گروه از دانشجویان به این نتیجه دست یافتند که میانگین نمره مهارت ارتباط با بیمار قبل و بعد از تدریس در گروه سخنرانی، اختلاف معنی‌داری ندارد، اما میانگین نمره مهارت قبل و بعد از تدریس در گروه بحث گروهی به‌طور معنی‌داری افزایش می‌یابد. همچنین در این مطالعه نمره مهارت ارتباطی دو گروه قبل از تدریس با هم تفاوتی نشان نداد، ولی نمره مهارت‌های ارتباطی دانشجویان در گروه تجربی بعد از تدریس، بالاتر از گروه شاهد بود (۱۱). فتاحی بافقی و همکاران (سال ۱۳۸۶) نیز در تحقیقی با عنوان "مقایسه تأثیر روش‌های آموزش سخنرانی و بحث گروهی بر میزان یادگیری ۵۰ نفر از دانشجویان کارشناسی علوم آزمایشگاهی" نشان دادند در شیوه بحث نسبت به شیوه سخنرانی، یادگیری بیشتری وجود دارد. این روش ایجاد وابستگی در اعضای گروه، بارش افکار، تکاپوی دسته‌جمعی، تلاش در انطباق با گروه، افزایش میزان قدرت تجزیه و تحلیل و قضاوت را در بین دانشجویان برمی‌انگیزد. محققان نتیجه گرفتند در سیر یادگیری، افزایش معنی‌داری در هر دو گروه تدریس به روش سخنرانی ($p=0/003$) و به شیوه بحث گروهی ($p=0/002$) وجود دارد. اما میزان یادگیری به شیوه بحث گروهی، از گروه تدریس به شیوه سخنرانی بیشتر است ($p=0/001$). با توجه به این نتایج که میزان بالای یادگیری را در روش تدریس به شیوه بحث گروهی نسبت به شیوه سخنرانی نشان می‌دهد، می‌توان توصیه نمود که شیوه بحث گروهی در بین دانشجویان بیشتر مد نظر قرار گیرد (۱۰).

نتایج پژوهش حاضر نشان داد محتوای درس آیین زندگی مورد تأیید تمامی دانشجویان هر دو گروه بوده است و روش‌های مختلف تدریس واحد درسی آیین زندگی تأثیری در دیدگاه دانشجویان نسبت به محتوای این درس نداشته است. در این زمینه مطالعه‌ای مشابه بر روی درس آیین زندگی یافت نشد تا مقایسه صورت گیرد. از طرفی، در نتایج این مطالعه مشاهده شد که دانشجویان بیشتر موافق تدریس این درس به شیوه بحث گروهی بوده‌اند تا تدریس به شیوه سخنرانی.

در واقع، می‌توان بیان نمود در روش بحث گروهی قدرت بیان فراگیر تقویت شده و در نهایت، تحمل و سعه صدر او در شنیدن نظرات متفاوت، بیشتر می‌شود و از طریق همکاری با دیگران نیز می‌تواند مهارت‌های تعامل و تبادل نظر با دیگران را کسب کند. در مطالعات مشابه نیز ضمن تأیید تأثیر بحث گروهی بر میزان یادگیری، به افزایش انگیزه یادگیری و رضایتمندی در بین دانشجویان مورد مطالعه اشاره شده است، و به‌عنوان یک نتیجه ناشی از تأثیر بحث گروهی مورد تأکید قرار گرفته است. همچنین مطالعه مهram و همکاران (سال ۱۳۸۷) نیز مؤید این مطلب است که یادگیری در شیوه بحث گروهی عمیق‌تر و مؤثرتر به نظر می‌رسد. نتایج مطالعه حاضر نشان داد تمایل و علاقمندی فراگیران به تدریس از طریق شیوه بحث گروهی بیشتر بوده و زمان صرف‌شده برای مطالعه این درس بسیار کمتر از درس کلاس‌ها به شیوه سخنرانی است. همچنین مقایسه نتایج حاصل از آزمون پایان کلاس‌ها (هر جلسه تدریس)، نمایانگر یادگیری و برداشت دانشجویان در شیوه بحث گروهی به میزانی حدود دو برابر در مقایسه با کلاس‌های به شیوه سخنرانی بود که تفاوت معنی‌داری ($p \leq 0/001$) را نشان داد (۱۲). صفری و همکاران (سال ۱۳۸۴) نیز در بررسی تأثیر آموزش پرستاران به روش بحث گروهی بر کیفیت مراقبت پرستاری از بیماران مبتلا به انفارکتوس میوکارد، افزایش یادگیری را پس از بحث گروهی، به‌طور معنی‌داری بیشتر از پیش نشان دادند (۳). فتاحی بافقی و همکاران (سال ۱۳۸۶)، در مقاله خود با بررسی Hill که در آن روش‌های سخنرانی و بحث با هم مقایسه شده بود، مشاهده کردند که در روش بحث؛ توانایی‌های ذهنی (مهارت‌ها)، تغییر در ارزش‌ها، نگرش‌ها و علایق دانشجویان بیشتر از روش سخنرانی است (۱۰). همچنین صولتی و همکاران (سال ۱۳۸۹) ابراز داشتند امروزه متخصصان آموزش و پرورش برای یاد گرفتن؛ وجود انگیزه را بسیار مهم می‌دانند. با به‌کار بردن شیوه‌هایی که تأثیر و تأثر متقابل بین افراد گروه را به همراه دارد نیز می‌توان بین افراد کلاس، تعامل بیشتر و بهتر به وجود آورد و از این راه به درگیری آنان با موضوع درس و در نتیجه یادگیری پایدارتر کمک نمود. همچنین آنها نتیجه گرفتند که یک روش تدریس پویا، غیرانفعالی و دخالت دادن هر چه بیشتر دانشجو در

فرآیند یاددهی - یادگیری، باعث می شود تا دانشجویان با علاقه بیشتری به مباحث مربوطه بپردازند، لذا به کارگیری روش های تدریس با مشارکت هرچه بیشتر دانشجویان در دانشگاه را پیشنهاد نمودند (۱۳). صفری و همکاران (سال ۱۳۸۳) در مطالعه خود تحت عنوان "مقایسه تأثیر تدریس به روش سخنرانی و مباحثه بر میزان یادگیری و رضایت ۲۲ نفر از دانشجویان پرستاری" نشان دادند با وجود مرسوم بودن روش سخنرانی در اکثر دانشگاه های کشور، حدود ۸۰٪ آموزش های ارائه شده توسط این روش در عرض ۸ هفته فراموش می شود. بنابراین در دهه های اخیر، لزوم تجدیدنظر در روش های سنتی تدریس و استفاده از روش های نوین و فعال یادگیری و دانشجویان محور از سوی سیستم های آموزشی احساس شده و کاربرد این روش ها در علوم مختلف از جمله علوم پزشکی نیز متداول شده است. آنها نتیجه گرفتند میزان یادگیری دانشجویان در روش مباحثه افزایش داشته است، لذا پیشنهاد نمودند با به کارگیری روش های آموزشی فعال و مشارکت بیشتر دانشجویان در موضوعات آموزشی، زمینه برای یادگیری بیشتر آنان فراهم شود (۳). در مطالعه حاضر دانشجویان بیشتر موافق وجود ارتباط در کلاس درس آیین زندگی به شیوه بحث گروهی بودند تا به شیوه سخنرانی.

در تحقیقات مشابه نیز موضوع برقراری ارتباط مؤثر در کلاس حین بحث گروهی مورد تأکید نتایج حاصل از این مطالعات بوده است. در پژوهشی که میرباقر و رنجبر (سال ۱۳۸۷)، در خصوص مقایسه میزان تأثیر روش بحث گروهی با روش تدریس سخنرانی بر پیشرفت تحصیلی و مهارت های ارتباطی دانشجویان انجام دادند مشخص گردید که روش تدریس بحث گروهی بر افزایش پیشرفت تحصیلی و نیز مهارت های ارتباطی دانشجویان مؤثرتر از روش سخنرانی است (۱۴). همچنین باغچقی و همکاران (سال ۱۳۸۹) دریافتند روش تدریس به شیوه بحث گروهی در مقایسه با شیوه سخنرانی می تواند باعث افزایش نمره مهارت های ارتباطی، به خصوص در حیطه مهارت های تعاملی و پیگیری مشکل شود.

همچنین مهارت برقراری ارتباط و اجتماعی شدن در گروه های علوم پزشکی بسیار با اهمیت و ارزشمند است. در پژوهش حاضر مشخص شد تدریس به شیوه بحث گروهی باعث افزایش معنی داری در مهارت های تعاملی و پیگیری در مورد مشکل می شود. این امر می تواند ناشی از الزام دانشجویان به تعامل و همکاری با یکدیگر در بحث گروهی، و در نتیجه تقویت این مهارت ها باشد (۱۲).

نتیجه گیری

نتایج این مطالعه نشان داد تدریس درس آیین زندگی به شیوه بحث گروهی می تواند به دانشجویان امکان دهد تا یادگیری خود را پایش کنند، و بدین ترتیب به سطحی از خودمختاری و استقلال در یادگیری دست یابند؛ به نحوی که این روش سبب یادگیری پایدار مفاهیم کاربردی این درس، افزایش رضایتمندی و مهارت های ارتباطی مورد نیاز آنها در جامعه و محیط کار شود. البته اجرای دقیق شیوه بحث گروهی علاوه بر مهارت های مورد نیاز مدرس، نیازمند ساز و کارهای ویژه از جمله اجرا در گروه های کوچک، زمان و فضای مناسب و غیره است که به نوعی می توان عدم فراهم شدن هریک از آنها را جزء محدودیت های این شیوه به حساب آورد. در نگاه کلی، به منظور ارتقای میزان یادگیری پایدار درس کاربردی آیین زندگی در بین دانشجویان گروه های پزشکی، استفاده از این شیوه به جای شیوه سخنرانی پیشنهاد می شود.

تشکر و قدردانی

بدین وسیله نویسندگان از شورای پژوهشی و کمیته اخلاق دانشگاه، معاونت آموزش و تحقیقات، اعضای کمیته تحقیقات دانشجویی و تمامی دانشجویانی که در این طرح (به شماره ۶۷۸) پژوهشگران را یاری دادند، تشکر و قدردانی می نمایند.

References:

1. Monzavi A, Jafari S, Saleh N, Kharazi Fard MJ. Viewpoints of Clinical Dental Students' Opinions in Related to Effective Factors on Quality of Lecturing in Theoretical Classes. *IJME* 2011;7(11):832-841. [Full Text in Persian]
2. Ghasemian Safaei H, Farajzadegan Z. Student Active Cooperative in Teaching. *IJME* 2012;11(9):1129-1130. [Full Text in Persian]
3. Safari M, Yazdanpanah B, Ghafarian H, Yazdanpanah S. Comparing the Effect of Lecture and Discussion Methods on Students' Learning and Satisfaction. *IJME* 2006;1(6):59-64. [Full Text in Persian]
4. Malakoti M. Teaching in Small Group (Group Discussion). *Sci J Educ Strategi* 2009;4(2):183-187. [Full Text in Persian]
5. Heravi M, Jadid Milani M, Rejeh N. Effectiveness of Lecture and Focus Group Teaching Methods on Nursing Students Learning in Community Health Course. *IJME* 2004;4(1):55-60. [Full Text in Persian]
6. Reynolds M. Group work in Education and Training-Ideas in Practice. London: Kogan Page Limited; 1994. p. 42-45.
7. Jaques D. ABC of Learning and Teaching in Medicine. Teaching Small Groups. *BMJ* 2003;326:492-4.
8. Joyce B, Weil M, Calhoun E. Models of Teaching. 6th ed. Boston: Allyn and Bacon; 2001. p. 101-107.
9. Barrass R. Study! A Guide to Effective Learning, Revision and Examination Techniques. 2nd ed. London: Rutledge Pub; 2002. p. 59-63.
10. Fatahi Bafghi A, Karimi H, Anvari MH, Barzegar K. Comparison of Lacture and Group Discussion on Learning Rate among Laboratory Science Students. *Strid Dev Med Educ* 2007;4(1):51-56. [Full Text in Persian]
11. Baghcheghi N, Kouhestani N, Rezaei K. Comparison of the Effect of Teaching Through Lecture and Group Discussion on Nursing Students' Communication Skills with Patients. *Iran J Med Educ* 2010;10(3):211-218. [Full Text in Persian]
12. Mahram M, Mahram B, Mousavinasab N. Comparison between the Effect of Teaching Through Student-based Group Discussion and Lecture on Learning in Medical Students. *Str Devel Med Educ* 2009;5(2):71-79. [Full Text in Persian]
13. Solati M, Javadi R, Hossaini Tashnizi S, Asghari n. Desirability of Two Participatory Methods of Teaching, Based on Students' View Point. *Hormozghan Med J* 2010;14(3):192-198. [Full Text in Persian]
14. Mirbagher A, Jorpaz N, Ranjbar N. Comparison of the Effect of Group Discussion and Traditional Education Methods on Learning of Nursing Students in Clinical Situations. *Dena, Q J Yasuj Fac Nurs Midwifery* 2008;3(1-2):1-10. [Full Text in Persian]